

MVDr. Jaroslav Karahuta

Vystúpenie, Príspevok „Dôležitosť a význam Rodinného podnikania na vidieku“

CZ – SR Medzinárodná konferencia pre rodinné podnikanie v SR a ČR 22.9.2022

Podpora rodinnej formy podnikania na vidieku, prečo je táto téma tak dôležitá ?

Slovensko je typický vidiecky štát, na SK vidieku žije 46% obyvateľstva, čo je 2,5 mil. občanov SK.

V dnešnom období ťažkých dopadov klimatických zmien, praktický na celú spoločnosť, v období, kedy prežívame obavy a strach o našu potravinovú bezpečnosť a kedy zažívame najväčšiu energetickú krízu od čias 2. svetovej vojny, je na mieste prehodnotiť ďalšie smerovanie a systém správy nášho vidieka, starostlivosti o prírodné zdroje, starostlivosť o pôdu, vodu a zmeniť prístup k produkcii potravín.

Mojim cieľom je prehodnotiť prístup spoločnosti k pôdohospodárstvu, potravinárstvu, ale aj k lesnému a rybnému hospodárstvu, čiže k základným pilierom fungujúceho, ekonomicky a sociálne stabilného slovenského vidieka.

Ako môže rodinné podnikanie meniť slovenský vidiek. Je návrat k rodinnému podnikaniu na vidieku tou správnou cestou v kontexte zlepšenia životného prostredia, ako aj sociálnej stability a istoty ľudí žijúcich na vidieku ?

Jednoznačne áno. Musím však upozorniť na časté dezinformácie, ktoré sa šíria spoločnosťou v súvislosti s predstavou o forme a veľkosti rodinného podniku. Rodinný podnik nie je v žiadnom prípade ohraničený veľkosťou, ekonomickou silou, alebo teritoriálnou pôsobnosťou. Rodinný podnik charakterizujú v prvom rade vlastnícka štruktúra a prevahu musia mať členovia rodiny, ktorí zodpovedajú za viac-generačnosť a dlhodobú udržateľnosť rodinného podniku. Rodinnú farmu vo svete už nereprezentujú strhaní manželia s 5 kusmi hospodárskych zvierat. Dnešné rodinné farmy vo svete disponujú modernou technikou a produkujú potraviny a služby na vysokej úrovni.

Ale vrátim sa k podstate problému.

Dlhodobo tvrdím a som presvedčený, že najlepším klimatickým opatrením je podpora lokálnej produkcie, lokálneho spracovania a lokálnej zodpovednosti za sociálne a environmentálne prostredie.

Sme svedkami klimatických zmien a obrovských environmentálnych škôd v dôsledku zlej správy a obhospodarovania vidieka. Správa a obhospodarovanie vidieka, tak ako to poznáme posledné desaťročia, je postavená hlavne na priemyselnej produkcii, realizácia je na firmách s nejasnou, alebo často neznámou vlastníckou štruktúrou a to sa ukázalo v poslednom období, ako potenciálne riziko sociálnej a ekonomickej stability nielen vidieka, ale aj ďalších odvetví našej spoločnosti.

Môže zmeniť prijatie zákona o rodinnom podnikaní život na slovenskom vidieku ?

Prijatie legislatívy v oblasti rodinného podnikania a zakladanie rodinným fariem nie je iba prázdnu politickou prioritou. Podpora rodinného podnikania sa stáva strategickou nevyhnutnosťou pre dlhodobú udržateľnosť a rast životnej úrovne nielen Slovenského vidieka, ale prakticky celej spoločnosti.

Slovensko je typický vidiecky štát, na SK vidieku žije 46% obyvateľstva, čo je 2,5 mil. občanov SK. Prevládajúcou činnosťou na vidieku je pôdohospodárstvo, produkcia potravín. A pre rozvoj týchto činností je nevyhnutnosťou v rámci podnikania na vidieku založenie inštitútu rodinný farmár - rodinná farma.

Pre vidiecke Slovensko znamená Rodinná farma

- nástroj na stabilitu potravinovej bezpečnosti štátu, sociálnej a ekonomickej stability SK vidieka
- návrat k stratenému vzťahu k pôde, ktorá má nielen produkčný, ale aj štátoprávny rozmer
- návrat k vidieckym tradíciám

Rodinné podniky zamestnávajú vo svete viac ako 65% pracovníkov.

Akými nástrojmi je možnú udržať sociálny z mier a naplniť poslanie rodinných fariem na slovenskom vidieku ?

MPSVaR SR predložilo ešte minulý rok do MPK zákon RODINNÝM PODNIKANÍ. Tento zákon ako prvý v rámci EÚ rieši komplexne legislatívnu úpravu podmienok rodinného podnikania.

Zákon je dôležitý aj z hľadiska dlhodobej udržateľnosti rodinných väzieb, vzdelávania a starostlivosti o členov rodiny bez exaktnej závislosti na podpore štátu. Dôležitým nástrojom pripravovaného zákona možnosť využitia až 15% zo zisku rodinného podniku na udržanie ekonomických, rodinných, sociálnych a spoločenských väzieb rodinného podniku. .

V období klimatických zmien bude dlhodobo ekonomicky neudržateľný model globálnej produkcie potravín, bez lokálnej dlhodobo udržateľnej produkcie na princípe rodinných fariem. Podpora lokálnej produkcie a ozdravovanie vidieka tvorí aj zásadnú časť rozpočtu EÚ, v rámci podpory rozvoja vidieka.

Ktoré sú zásadné princípy zákona rodinnom podniku vo vzťahu k slovenskému vidieku a rodinným farmám ?

Nevyhnutnosť legislatívneho ukotvenia štatútu rodinného podnikania na vidieku – ak chceme zabrániť genocíde slovenského vidieka :

- Výchova spoľahlivého nástupníka ako jediný nástroj na zníženie priemerného veku ľudí pracujúcich v poľnohospodárstva (Na Slovensku sú tisíce poľnohospodárov, ktorí sú blízko dôchodkového veku a jednoducho nemajú komu odovzdať svoje podniky a výsledky svojej dlhoročnej práce.
- Zabezpečenie dlhodobej starostlivosti o seniorov aj bez nadštandardného prístupu štátu
- Zabezpečiť udržanie rodinných väzieb, vzdelávania, starostlivosti a udržania rodinných tradícií
- V podmienkach SR bude dôležitým faktorom vybudovanie strateného vzťahu a väzieb k pôde a odstránenie trieštenia vlastníckych vzťahov k pôde a tým dlhodobého usporiadania vlastníckych vzťahov aj bez zásahu štátu pri pozemkovom usporiadaní poľnohospodárskej a lesnej pôdy.
- Zmena vzťahu k pôde zabezpečí aj jej trvalú udržateľnosť v oblasti kvality a pôdnej úrodnosti
- Odstránenie podriadenosti v manželských vzťahoch a obnova vzťahov v rodinách
- Zabezpečenie nielen lokálnej, ale aj celoštátnej potravinovej bezpečnosti založenej na produkcii kvalitných lokálnych potravín mierneho klimatického pásma, zamestnanosti a sociálnej a ekonomickej stability vidieckeho obyvateľstva

Na záver:

Musíme si byť vedomí, že najlepším nástrojom na udržanie environmentálnej a klimatickej stability štátu v období prebiehajúcich klimatických zmien je prechod z globálneho poľnohospodárstva na lokálne, ktoré najlepšie zabezpečí iba rodinná farma a je v súlade s dlhodobým strategickým nastavením podpory vidieka v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ.